

SPRÅKLIK SAMLING

1961
2. ÅRGANG

NR. 5
NOVEMBER

* UTGITT AV LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING - Boks 636, Oslo *

PROGAMMET

for landsmøtet på Otta 25. og 26. november 1961.

Lørdag 25.

Kl. 16,00 Åpning. Velkomsthelsing fra formannen i Språklig Samling — Otta og formannen i Landslaget. Valg av dirigenter, sekretærar og ymse nemnder.

Årsmelding. Rekneskap.

Framlegg om lovendring.

Eventuelt.

Kl. 19,30 Lokallaget skipar opent festmøte. festalar dr. philos. Helge Ytrehus. Otta Damekor og Otta Spelmannslag medverkar.

Søndag 26.

Kl. 10,00 Språket i skolens lærebøker (Vår stilning til fornorskning av klassisk litteratur). Ordskifte. Språket i norske filmtekster. Ordskifte.

Kl. 11,00 a. Sidemålets plass i skolen.
b. Utbygging av samskipnaden. (Ordskifte i to grupper).

Kl. 12,30 Middag.

Kl. 14,00 Plenumsmøte. Sidemålet. Utbygging av samskipnaden. (Ordskifte).

Kl. 15,15 Val av formann, nestformann, landsstyre, valnemnd, økonominemnd, revisorar.

Kontingensten 1962. Eventuelt.

Kl. 16,00 Avslutning.

Så lenge det lever et norsk språktifang i folket som ikke har fullt rom og rett i ei felles norsk kulturform, så lenge vil norsk språkstrid vare ved som et nasjonalt arbeidsproblem. Skyves det til side for ei tid, så vil det melde seg på ny. Fordi det som sitt djupest grunnlag har trivselen i folket. Det kan slå ned i nye sosiale nedslagsfelt. Hittil har det blitt båret fram som kulturoppgave av samfunnsskikket som har stridd seg fram til høgre sosiale livsvilkår. Derfor er det norske språktifangen blitt sett på av mange som uttrykk for en sosial tilstand de ikke ville ned i. Men i seg sjøl er det norske språktifangen noe gan-

Til medlemmene i Språklig Samling Oslo

Landslaget for Språklig Samling er sammen med lokallaget i Oslo på leitung etter et høvelig kontorrom. Kan noen av medlemmene i Oslo hjelpe oss eller gi oss et godt tips i denne sammenheng, vil vi være svært takknemlige for det.

ske anna: En felles norsk kulturrikdom vi verken kan få fred for eller livskraft uten.

Dr. philos.
Helge Ytrehus.
i Vegen Fram.

Nytt lokallag i Surnadal

900 medlemmer

Den 3. november fikk Landslaget eit nytt lokallag i Surnadal. Over 200 hadde møtt fram til skipningsmøtet. Dr. philos., dosent Ingvald Raknem gav ei framifrå utgreiing om «Den aktuelle språksituasjonen». Tidlegare stortingsmann og ordførar, lærar Ola Dønheim, kåserte, og historikaren Hans Hyldbakk las eigne dikt.

Styret i det nye laget er: Asbjørn Ørsal (formann), fru Ingrid Lysberg, fru Astrid Kvembø, Jon J. Fiske, Olav Stenberg og Peder K

Aamo. Kontaktmann for Landslaget før skipinga var Olav Lysberg.

Laget har alt 900 medlemmer!

Hatten av for Surnadal!

STOR INTERESSE - OMKRING AKSJONSUKA -

Det er ennå for tidlig å sette opp noen fasit for aksjonsuka fra 15.- til 21. oktober, men etter de foreløpige meldinger som er kommet inn til Landslaget, har det vært stor aktivitet i flere lokallag, enda om frammettet ikke alle steder har vært like godt. Noen lokallag har fått en god medlemsauke, ikke minst gjelder det Oslo-laget, og mange direkte medlemmer har også gjort en fin innsats. Det kommer nå daglig innmeldinger av nye medlemmer til Landslaget.

Aksjonsuka har ikke minst vært med på å gjøre Landslaget for Språklig Samling kjent mellom mange som før ikke visste hva vi stod for og hva vi ville. Ungdomsappellen som gjennom avisene gikk ut til hundre-tusener av nordmenn, gjorde ikke minst i så måte.

Vi sender ei helsing og en takk til alle som var med og gjorde en innsats for Språklig Samling, og vi minner både lokallag og direkte medlemmer om at et «skippertak» vel er på sin plass av og til. Men det er arbeidet på lengre sikt som gir de store resultater. For så vidt har Språklig Samling «aksjonsuke» heile året, og vi setter store forventninger — ikke minst til de mange interesserte og positive direkte medlemmer — i ukene nå framover.

«Skal norsk kultur avvikles?»

Slik spurte forlagsdirektør Henrik Groth i et foredrag på østlandsk lærerstemme.

Groth fortalte lærerne at om tretti år ville nordmennene nærmest leve som en slags tilfredse halvmennesker, splitta mellom en småskåren heimekultur og en overfladisk verdenskultur. Skal vi unngå at folket vårt om tretti år blir stående med sitt eige morsmål som et litteraturløst pludrespråk til bruk i kjøkken og fjøs, må den summen vi i dag bruker på litteraturen, 20-dobles, sa Groth.

Vi er ikke blinde for at det er grunn til å være på vakt mot den tiltakende «etteraping», ikke minst når det gjelder ord og uttrykk fra engelsk-amerikansk reklamelin, men vi er likevel trygge for at kulturverdier kan bli skapt på ny og på

ny på norsk grunn. Vi har rike, språklige kjelder å ause av og gode tradisjoner å bygge videre på, verdier som en blendende «verdenskultur» ikke skal ta fra oss.

Vi er for så vidt enig med Arbeiderbladet som etter Groths foredrag på østlandsk lærerstemme skrev på lederplass:

«Underveis framover mot én verden vil vi møte mange slags farer. Den største er kanskje lyssten til etterplapring, beundringen for det som er stort, og de stores beundring for seg selv. For et lite folk vil det bli en vanskelig vei å gå, og 10 millioner mer til litteraturen vil i denne sammenheng ikke være oss til noen nevneverdig hjelp.

På den andre siden vil vi i samkvem og samarbeid med andre land motta impulser som vil gjøre oss rikere — og her mener

vi altså kulturelt rikere. Skulle vi være mindre i stand enn før til å motta og oppleve disse kulturverdier, uten å miste noe av vår egenart? Den litterære gullalders store norske diktere ble ikke mindre norske, fordi de ble inspirert og påvirket av åndsstrømninger utefra. Våre store malere la veien sørover, til europeiske kultursentra, men de mistet ikke sitt norske sær preg.

Vår engstelse er at diktere, malere og andre kunstnere i mindre grad enn før har blikket rettet utover. Det har aldri brakt noen kuldedød inn over oss at de fremste i norsk kultur har søkt ut til det fremmede. Vi må ikke være redd for det som er fremmed, da taper vi.

Vi kan tenke oss at Østlands-lærerne hutret under tøyet da de hørte at deres elever om tretti år kanskje bare er i stand til å plud...
(Over til side 4).

**Landsmøtet 25. og 26. november 1961 — Ein ny milestolpe
Otta og distriktet helsar velkommen til landsmøtet**

Lovendring

Landsstyret gjør framlegg om følgende lovendring på kommende landsmøte:

§ 5. «Landsmøtet fastsetter hvert år kontingensten for direkte medlemmer i landslaget. Medlemmer av lokal-laga betaler kontingensten til det. Lokallaga fastsetter sjøl sin kontingent, men plikter å betale 3/5 av direkte medlemskontingen videre til landslaget. Oppgjør for nye medlemmer sendes til landslaget først i hvert kvartal.»

SEL —

bygda i hjertet av Gudbrandsdal

Sel med stasjonsbyen Otta er det geografiske sentrum i Gudbrandsdalen. Frå Otta er det å rekne for like langt både ned til Lillehammer og opp til dei øvste grendene i Skjåk og Lesja. Her møtes også sambandsvegane mellom Austlandet, Vestlandet og Trøndelag. Dette har gjort staden til eit viktig knutepunkt for transport, reiseliv og turistferdsle. Otta har etter kvart vorte det største tettbygde strøket mellom Lillehammer og Åndalsnes og Trondheim, og har nå eit folketal på ca. 17—1800 menneske.

Bygda ligg som den naturlege innfallsporten til Rondane. Det er nok i første rekke denne fjellheimen som har gjort at turistferdsla har vorte ei så viktig næringsgrein i Sel. For tida er det omkring 900 hotell-senger i bygda. Av bygdene i dalen er det berre Fåberg som har fleir. Meir enn 500 av hotell-sengene i Sel er samla på dei 9—10 turiststadene på den tradisjonsrike Hørringen. Dit tok dei første engelske fjellvandrarar og jegrar til å kome alt for hundre år sia. Både gjennom P. Chr. Asbjørnsens sagn og Engebret Hougens Hørringsvise har «Hørrings vakre sæterstul» vorte vide kjend. Eit nytt og interessant tiltak på Hørringen er fjellskolen til lærar Terje Vigerust. Den er visstnok det første tiltak i sitt slag her i landet. — Trakteine ved Mysuseter og Furusjøen med Rondane innafor samlar også stadig fleire ferrefolk både sommar og vinter. Serleg har mange bydefolk hytter i desse trakteine. Nede i bygda er turistferdsla først og fremst koncentrert på Otta. Der er to store, moderne hotell og mange mindre pensjonat, overnattingstader og campingplassar.

Innafor næringslivet i bygda spelar jordbruks framleis ei vesentleg rolle. Særleg med tørrelleringa og kultiveringa av Selsvollane har jordbruks framleis ei viktig rolle. På Selsvollane er nå meir enn 4000 dekar ny jord lagt under plogen. Desse viddene blir nytta til kornproduksjon. Dei siste åra har 70—75 prosent av alt salgskorn i Nord-Gudbrandsdalen kome frå Selsvollane. Husdyrbruket i bygda er også i framgang, men gamaldags sæterdrift går meir og meir av bruk. På Åsårasen og Høgsæter er arbeidet nå i gang for å reise fellessætrar. Bygda har gode mogleheter for kultivering til beite og fôr-dyrking fleire stader i fjellet. Skogen i bygda gir ei årleg avkastning på 15—16 000 kubikkmeter, og avvirkninga har i seinare år vore heilt oppe i ca. 20 000 kubikkmeter.

Fjella i Sel er rike på kleber og skifer. Steinindustrien har derfor i hundrevis år vore ei viktig næringsgrein. Ved Otta blir det nå tatt ut mest skifer oppe på Pillarguri-fjellet, på Kleivroåsen og i Ottekern. Kleberindustrien blir i dag drive mest på Nord-Sel. — Fjella i Sel inneheld også koparmalm. Frå 1624 til 1789 var her stor bergverksdrift. Malmen vart broten på austsida av dalen oppe i Rusthøa. Smelteverket og bergstaden låg nede i dalen der Ula renn ut i Lågen. Denne staden ber namnet Selsverket den dag i dag. Kongen, Hannibal Sehested og Gyldenløwe åtte og dreiv Selsverket til skiftande tider. Oppe i Rusthøa kan ein ennå finne gruvegangane, og det lever ymse tradisjon i bygda fra bergverket si tid.

Ein må seie at Sel i dag er ei bygd i god framgang og vokster på dei ymse område. Særleg i åra etter kriegen har både kommunen og private satset mye på utbygging av næringslivet. Ikkje minst er det drive ei storstila vegbygging. Vidare er det reist ny gamleheim og to nye skolebygg. Nye bustader har reist seg kvart år, og omkring tredjeparten av folket i bygda bor nå i nye hus. Særleg i stasjonsbyen Otta har det i desse åra vore ei rivande utvikling. Men framtida for Otta vil vere avhengig av at næringsgrunnlaget blir bygt vidare ut. Kommunen arbeider nå sterkt for å skaffe staden meir levedyktig industri. Otta er også ein av dei stadene i Oppland styresmaktene har festa seg ved som plass for industrireising.

Bygdenamnet Sel meiner dei sakkyndige kjem av ordet «sil». Det tyder vatn som renn langsamt, slik Lågen for det meste gjer gjennom Sel. Heilt frå den eldste jarnalder er det funne fornfunn i bygda. I Snorresoga kan vi lese om at kong Olav Haraldsson for gjennombygda på kristningsferda si. På garden Breida (nå Breiden) heldt han slag med sonen hans Dale-Gudbrand og vann sin første siger for kristendomen mellom dølene. — Frå gammalt gjekk den gamle ferdelsvegen mellom Vika og Trøndelag gjennom

bygda. Både Sigrid Undset og Ingeborg Møller har i dei historiske romanane sine tatt med motiv og hendingar frå det gamle Sel.

Den historiske hendinga som har gjort bygda mest kjend, er vel elles dølene sin siger over skottehæren i Høgkringom i 1612. Høgkringom ligg ved riksveg 50 eit par kilometer sør for Otta. Rett over på den andre siden av dalen reiser Pillarguri-kampen seg, der ho Pillarguri etter tradisjonen stod og bles dølene til strid for heim og fedreland. Dei fleste turistar stavar vanlegvis ved minnestøtta i Høgkringom.

Av gamle kulturminne i bygda må ein nemne Sel kyrkje på Selsverket. Ho vart oppført i 1742 av husmannen Knut Syverson Moen fra Nord-Sel. Altartavla og bileturkilden over kordøra er skoren av den kjende kunstnaren Estin Kjørren fra Heidal. Her er m.a. ein gammal jarnring på innsida av nordre døra, som ber namnet «Olavsspenningen». Den skal etter sagnet vere laga av sjølve Sankt Olav. Eine kyrkjeklokka ber innskrifasjon som fortel at ho er gitt som gave frå «Participanten des Gudbrandsdalichen Bergverke». Sel kyrkje vart restaurert i 1952, og fekk da att mye av sitt opphavelige preg i interiør og fargar.

På Romundgard på Nord-Sel starta Christopher Bruun den kjende folkehøgskolen sin i 1867. Det var nummer to av folkehøgskolane i Norge, etter at Arvesen og Anker hadde gått i gang på Sagatun ved Hamar tre år før. Skolen til Bruun var på Sel til den i 1871 flytte til Østre Gausdal. Hos Bruun og Kristoffer Jansson på skolen på Romundgard fekk mange bygdeungdomar sin elddåp for livet. Mellom elevane der var selværen Ivar Blekstad og gausdølen Andreas Austlid. Blekstad skipa m.a. det første fri-lyntde ungdomslaget i landet på Sel i 1868, og vart ein kjend ungdomsførar og kulturmenn her i dalen. Austlid gav ut den første A-b-c-boka på nynorsk mål, og kom til å bli ein av dei store i norsk folkehøgskole.

Av kjende menn som fjell
(Over til side 4).

Samvirkelagene i distriktet helsar landsmøtet!

AV OG FOR FOLKET:

VÅGÅ SAMVIRKELAG

VÅGÅMO

Snarkjøp - Manufakturavd. - Jernvareavd.

1 filial.

Kafé.

Omsetning i 1960: Kr. 2,6 mill.

VINSTRA Samvirkelag

VINSTRA

Snarkjøp - Manufakturavd. - Jernvareavd.

Kjøttavd. - Pølsebakkeri.

3 filialer - Kafeteria - Bakeri.

Omsetning i 1960: Kr. 5,5 mill.

LOM KOOP. HANDELSLAG

LOM

Snarkjøp - Manufakturavd. - Jernvareavd.

Kraftforlager.

1 filial - Kafé

Omsetning i 1960: Kr. 5,— mill.

Otta Samvirkelag

OTTA

Snarkjøp - Manufakturavd. - Jernvareavd.

Kjøttavd. - Pølsebakkeri.

Kafeteria.

Omsetning i 1960: Kr. 3,1 mill.

DOMBÅS SAMVIRKELAG

Dombås

Kolonial - Manufakturavd. - Jernvarer - Kjøttavd.

Omsetning i 1960: Kr. 2,2 mill.

PÅL OLSTAD

OTTA

Lager og distribusjon av dypfrosne matvarer.

SPRÅKLIK SAMLING

Utgitt av Landslaget for Språklig Samling

REDAKTØRER:

Leif Egerdal og Svein Hofseth

ANSVARLIG REDAKTØR

Svein Hofseth

Redaksjon og ekspedisjon: postboks 636, Oslo.
Postgirokontor nr. 163 78 - Utgitt i Oslo.

— Abonnement pr. år: kr. 5. —

TRYKT HOS S. BERN. HEGLAND, FLEKKFJORD.

Et nytt landsmøte

Et nytt landsmøte står for døra. Lokallaget på Otta har gjort mye for at landsmøtet skal bli så vellykket som råd er.

Utsendingene kommer til en stasjonsby, ei bygd og et distrikt prega av framgang og trivsel. Vi vil møte arbeidsglade og gjestfrie mennesker som har tatt vare på de beste tradisjonene i norsk bygdmiljø.

Dialekten i dette distriket gir et framifrå grunnlag for ei moderne målføring. Den er sprunget ut av ei rot som er sterkt nok til å holde vedlike norsk språktone og ordtilfang og samstundes kunne ta opp i seg ord og uttrykk som en folkelig og ledig stil krever uten å miste sitt opprinnelige sær preg. Otta, så vel som ei rad andre stasjonsbyer og bygdesentra, kan stå som et godt eksempel når det gjelder den sammensmeltinga som nå går for seg mellom bokmål og nynorsk.

På denne bakgrunnen ønsker vi hverandre vel møtt på Otta.

Språklig Samlings KRONIKK nr. 5 - 1961

Rektor Sigurd Haraldseid:

Språkleg jamstelling — eit vokstervilkår

I.

«Det nasjonale er ikkje eit mål for kunsten», sa Olav Duun, «det er eit vokstervilkår». Språkleg jamstelling er heller ikkje eit ideal å arbeide for i vårt land til evig tid, men i vår kultursituasjon er det eit vokstervilkår på vegne fram mot språkleg samling. Dette har da og Stortinget vore klår over og tatt konsekvensen av — i alle fall i teorien — mest så lenge vi har hatt verkeleg målstrid i landet.

Den 12. mai 1885 gjorde Stortinget sitt epokegjerande vedtak (eit samla Venstre mot eit samla Høgre) om at «Regjeringen anmodes om at træffe forneden Forføining til at det norske Folkesprog som Skole- og offisielt Sprog sidestilles med vort almindelige Skrive- og Bog-sprog». Dei 41 stortingsmenn som sende inn framlegg om eit slikt vedtak, nytta fleire gonger det uttrykket at det her var krav om ein rett for norsk mål «jamsides» det «almindelige Skriftspråk». Vedtaket har da og alltid seinare vorte kalla «Jamstellingsvedtaket».

Da striden om skriftegninga i sidemålet til examen artium reiste seg, vart det også sterkt understrekka frå dei som gjekk inn for kravet, at det her var eit spørsmål om å gi same vilkår for alle.

Det er difor synbart at fra 1885 og fram til Mållova av 1930 har det gått som ein raud tråd gjennom mange viktige stortingsvedtak i dette spørsmålet at vi måtte akseptere vår kultursituasjon

Vedtaket vart som kjent gjort i 1907, og året etter skreiv Jørgen Løyland ein artikkel i Morgenbladet for å forsvara vedtaket og gjera greie for synet til regjeringa: «Modstanderne har en annen Tro. Derom bliver vi ikke enige. Men om at Samfundet bør give samme Vilkaar for Kampen og Arbeidet til begge Parter, derom var ialdfald den Michelsen-ske Regjering enig».

Det er det same kravet om jamstelling som ligg bak «Lov om målbruk i statstjenesta» frå 1930. I eit rundskriv frå Kyrkje- og Undervisningsdepartementet i 1947 heiter det at «Lov og føresegner byggjer på jamstelling mellom dei to riks-måla i landet, såleis at styringsverket er bundt til å ta like mykje omsyn til det eine som det andre målet». Ein bør og merke seg at mållova direkte byggjer på vedtaket om sidemålsstilen frå 1907, med di det blir tala om «tilsettjing i embets- eller stats-tjenestepost som det krevst minst artium eller lærarprøve eller anna jamgod utdanning til».

*

Det er difor synbart at fra 1885 og fram til Mållova av 1930 har det gått som ein raud tråd gjennom mange viktige stortingsvedtak i dette spørsmålet at vi måtte akseptere vår kultursituasjon

Meldinger fra lokallaga

Språklig Samling - Lillehammer. På årsmøtet den 4. oktober blei følgende valt inn i styret:

Per Grue (formann)
Peder Timenes (nestformann)
Nils Haugen (kasserer)
Kristoffer Gundersen (sekretær)
Magnhild Haalke (styremedlem).

Rektor G. Natvig-Pedersen er formann i Stavangerlaget. Vi er lei fordi vi i ei melding under denne spalten i avisnr. 3 i år har byttet om navnet på sekretæren og formannen i Språklig Samling - Stavanger.

Formann er altså rektor G. Natvig-Pedersen og sekretær er Leif Olsen.

Språklig Samling - Sunnhordland landsgymnas har valt nytt styre. Det har følgjande samansettning:

Arvid Dahl (formann).

Egil Nysæter (nestform.)
Guri Isaksen (sekretær)
Per Kristiansen (kasserar)
Rune Birkeland (studie-leiar).

Togtider
til og frå landsmøtet. Sjå nr. 4 av «Språklig Samling».

Per's Bakeri
og Konditori

OTTA. Tlf. 28.

Alt i brød og konditorvarer
Servering.

Centrum Magasin

Konfeksjon - Utstyrsvarer.

OTTA

Esso Service, Otta

Ivar Sørlie

Bensin - Olje - Rekvista.

Tlf. 269

Hartvig Hansen

GULLSMED OG GRAVØR

Telefon og postboks 53 — OTTA

Kvalitetsvarer i alle prisslag

Produksjon i filigran fra eget verksted.

Otta Interkomm. realskole

Sel - Heidal - Nord-Fron - Vågå.

Skolen er 2-årig og har eksamsrett. - Stipend.

målet skrifteg, er det elles som vakt skulle vera. Difor grunn til å vera redd for at konservative krefter i neste omgang ville gå til aksjon mot å lesa sidemålet. Rett nok seier Henrik Groth (Arbeiderbladet 7. febr. 1957) at det ikkje er «et fornuftig menneske som protesterer mot lesningen av sidemålet». Men lektor Lars Aslaksrud, som ikkje er noen kvensomhelst i det organiserete riksmaalsarbeidet, vågar gladeleg skinnet og tek sjansen på at Henrik Groth ikkje vil rekne han med mellom dei formuflige. Han seier (Den høgre skolen 1957, s. 195): «meget av den nynorske litteraturen er såvel bygymnasiastene som deres lærere fjærn, fremmed og lika gyldig».

Kunne ein så i neste omgang få bort både gammal-norsken og språkhistoria og få gjort «Øverlands blå» til einaste norm, så ville ein i

sanning ha fått ein kultursituasjon som meir enn ei «Fair Lady» ville kunne fryde seg over. Mange synes kanskje at dette er å måle ein viss mann på veggen. Men slår først Stortinget for alvor vrak på den politikken som har vore følgt i 75 år, så ligg snart vegen open for ei slik utvikling.

Når det i det heile kan vera aktuelt å drøfte eit slikt perspektiv som dette for fullt alvor i dag, så kjem det først og fremst av at alle dei vedtak Stortinget har gjort i dette spørsmålet, ofte har vore vakre ord utan realitet. Parolen har ikkje vore at med lov skal land byggjast, men med ulov og sabotasje skal lov brytast ned. Det skal vel t. d. leitast etter lov som har vore broten så ofte, så konsekvent og med så

«godt samvett» som Mållova. Og ikkje minst av dei

har da heller aldri dei mange i dette landet som har kjent seg heime i nynorsk mål og nyttet det konsekvent, fått dei vokstervilkår som dei skulle ha eit demokratisk krav på, og som var den store tanken bak vedtaket i 1885. Mange forsømer aldri sjansen til å håne oss målfolk for di vi er eit mindretal. Det er sant at vi er i mindretal. Men når ein tenker på dei vilkåra, eller skal vi seia mangel på vilkår, som nynorsken har hatt trass i alle vedtak, så er det likevel eit veldig vitnemål om styrken i denne reisinga at nynorsken står så pass sterk i dag som han gjer.

Det var Venstre som i si tid reiste kravet om jamstelling og fekk det vedtatt, for di det var eit kulturkrav og eit rettferdskrav, ikkje for di dei var eit fleirtal av målfolk på Stortinget. Det har det visst aldri vore. I dag er det Arbeiderpartiet som har den maktstilling Venstre hadde. Og alle er vel klare over at det nå er dette partiet som har det største ansvaret for språkutviklinga vår. Og det skulle vera klinkande klårt at om Arbeiderpartiet med ære skal bera vidare den arven dei har overtatt frå Venstre i dette kulturspørsmålet, så blir det ikkje med å gå ærend for Riksmaalsforbundet og andre konservative krefter og kastre Mållova og ta bort tilleggstilen, men tvert imot med å syte for at vi nå snart må få i realiteten den jamstellinga vi lengre har hatt på papiret. Det er demokratisk politikk i dag.

Denne artikkelen som forfatteren velvillig har stilt til «Språklig Samling»s disposisjon, stod prenta som kronikk i Dagbladet, 8.2.1960.

Otta Ysteri

Mjølk og fløyte

Smør - Ost

LARSEN'S BAKERI OG KOLONIAL

Tlf. 75

Alt i bakerivarer

Tannlege Enge

Tlf. 26

OTTA

Sel —

(Over fra s. 2).

bygda Sel har fostra, må først nemnast Paul Botten-Hansen, født 1824 og død 1869. Han sleit seg fram skolevegen, vart journalist, litteraturkritikar og bibliotekar i hovudstaden, og ein framståande mann i norsk åndsliv og kulturdebatt i si tid. Saman med Ibsen og Vinje redigerte han m.a. tidsskriftet «Andrimner». — Ein annan kjend selvær var Engebret Houg, født 1826 og død 1896. Han var skolemann, og attåt det ikkje så lite av ein diktar. Meisterverket hans er den udøyelige Høvringsvisa «Sjå sole på Anaripigg», som Jørgen Løvland ein gong kalla den vakraste norske kjærleikssongen. — Nemnast bør og redaktør Olav Kringen, født 1867 og død 1951. Han fekk utdanninga si i Amerika og kom heimatt som sosialistisk radikalar. Frå århundreskifte og framover var han ein markant personlegdom innanfor norsk arbeidarrørsle, m.a.i fleire år som redaktør av Arbeiderbladet. — Kunstmålaren Ola Veggum er i dag kjend for sine vakre målarstykke med motiv frå den rike og inspirerande naturen i Sel — bygda i hjertet av Gudbrandsdalen. — finn.

Vi blander oss ikke i språkstriden, men når det gjelder

REISER, TURBILKJØRING, så kom til oss.

Ottadalen Kommunale Billag

LOM

GUDBRANDSDAL OFF. LANDSGYMNAS

VINSTRA.

I førsteklassene blir det teke opp elevar med framhaldsskule og i andreklassene elevar med realskuleeksamen eller to år av treårig realskule. Gymnaset har realline, engelskline og norrønline. Ingen skuldepengar for utanbygds elevar. Statsstipend.

OTTA AUTO

Bilreparasjoner - deler

- rekvisita.

Tlf. 84

Godt utvalg i RADIO

Trondsen's Elektr. Forretning

OTTA

Godt utvalg i

PRESANGGJENSTANDER

OTTA GLASMAGASIN

OTTA

Inneh. Th. Stokke. Tlf. 115.

Skal norsk kultur

(Forts. fra side 1).

re litt «til bruk i kjøkken og fjøs». De skal ikke la det gå altfor hardt inn på seg. Vårt skriftspråk henter fornyelse fra sterke norske kilder. Selv om det dukker opp mange nye fremmedord, vil utviklingen framover til et mer variert og formsikkert norsk språk fortsette.

Skolen og lærerne styrer denne utviklingen mer enn noen andre. Kanskje styrer de oss inn i en ny litterær gullalder. Det tror vi mer på, enn på Groths spådom om at vi vil havne i et «literaturløst pludrespråk».

Opplysningsfakkelen

Vi takker for følgende gaver: Haldis Moren Vesaas kr. 20, Solveig og Lars Groven, Kr. sund, 10. A. og H. Sætra, Tromsø, 10. Nordis og Einar Tønnessen, Nøtterøy, 10. Hans Iversen, Andalsnes, 5. Gunnar Mathisen, Berlevåg, 5. G. O. Grosvald, Kongsberg, 5. Alf Frydenberg, Hamar, 10. Rolf E. Stenersen, Oslo, 100. H. D. 100. H. Gjertsen, Sarpsborg, 5. Leif M. Tungesvik, Jørpeland, 5. Jonnie Midtun, Arendal, 10. Utfordr. dr. Stian W. Erichsen og lektor Per Aamlid, Arendal. Hans Torheim, Åmotdal, 5. Utfordr. Otto Selset, Bolla i Ibestad, Kristoffer Korneliussen, Evenskjer, Jak. Normann, Martinus Haugland, Matias Torheim, Rasmus Torheim, Fridtjof Vik og Lyder Solbakken, alle Borkenes.

Sov stilt min sjø

Anna Skeide: Sov stilt min sjø. Dikt. Gyldendal.

Så godt det var å finne ei diktsamling som eit vanleg menneske kan forstå! Rett nok skal eit godt dikt seie meir enn det som blir sagt, men det skal ikkje gjere det på ein slik måte at ingenting blir sagt.

Anna Skeide har eit vakert språk. Ho brukar bilder med kontrastar og lyrisk innhald, og dikta har ein mjuk og vár rytmé som gjer oss rikare. Her finn vi ein undertone som syng i sinnet etter at diktet har slått rot i oss.

«Bræe blink frå lysreklamar skjer som kornmo over himlen, ber eit bod mot gruggen sky. Men det sukkar inn i mørkret frå dei mange løynde årar, undergrunnen i ein by.»

I «Dotter» møter vi spenninga mellom mor og dotter. Det som blir sagt, er tydelig nok, men ikkje for tydelig. Vi står ved grensa mellom stille lykke — og angst:

«Tenk ikkje på meg når du dansar og ler — ikkje sjå dit eg står innved grinda ein stad og ventar.

Du skal leike du, eg skal stå der eg står til det lysnar av dag. Trør du glad over grasbakken lett som ei hind, går eg lykkeleg bort under nattsvale tre —. Men driv du mot skuggen med frostblått blikk, då skal vi følgjast åt heim.»

Slik møter vi spenninga mellom kvardagsliv og helg, lys og skygge, sorg og glede i varme ord og bilder. Vel gjort, Anna Skeide! L. E.

EIT TREDJE ALTERNATIV

for sidemålsstilen

Framleggjett frå sidemåls-nemnda — nedsett av arbeidsutvalet i Språklig Samling — er etter mi meinig eit lite logisk standpunkt for ein samskipnad som har språklig samling som siktepunkt for arbeidet sitt. Ein skulle tru at det var semje om at vegn fram til språklig samling går gjennom språklig jamstelling. Å flytte eksamen i sidemålet til 4. klasse i gymnaset vil på ein ueheldig måte streke under at sidemålet er eit sidefag. Vi må ikkje tape av synet det faktum at det er i det siste året på gymnaset at elevane i stor monn formar sitt framtidige skriftspråk. Ved at sidemålet får sin naturlege plass også siste året, vil dei

Fylkesyrkesskulen og Hjerleids husflidsskule

DOVRE

5 mnd. hustellkurs tar til 23/1-62

Internat - Stipend. Søknadsfrist

1/12-61. Plan og søknadsskjema

fra skulen.

• • • I BAKKEHUSET FINN DE • •

K. BAKKES EFTF.

Arne Jordet

Kolonial - Leketøy - Souvenirs - Frukt - Tobakk.

★ OTTA SYKKEL & SPORT

A. & K. Andersen

★ OTTA SKOMAGASIN

Inneh. Rolf Ulvolden.

Alt i skotøy.

Tlf. 245.

★ OTTA DAME- & HERREFRISØRSALONG

Leif Berntsen

VÅGÅ HANDELSFORENING

VÅGÅMO

Stiftet 1873.

KLONES JORDBRUKS- OG HUSMORSKULE

er ein triveleg skulestad. — 7 månaders kurs frå først i oktober.

Skriv etter plan, adr. Vågåmo.

Til tjeneste i Nord-Gudbrandsdal

med alle vanlige bankforretninger.

Nordre Gudbrandsdalens Kreditbank

OTTA.

Telefon 34 og 138.

Sell Sparebank

Alle vanlige bankforretninger.

to målformene få sjanse til
å påverke kvarandre og så
leis fremje eit meir radikalt
språk hos den einskilde elev.

Framleggjett frå Språklig Samling ved Gudbrandsdal off. landsgymnas, gjengitt i «Språklig Samling» nr. 3 — 1961, representerer for så vidt Språklig Samlings idé.

Men underskrivne vil gjerne gjøre seg til talsmann for eit tredje alternativ, nemlig at dei elevane som ønskjer det, kan få skrive e in stil til examen artium. Den stilien skal då skrivast etter ein ny, radikal og gjerne førebels noe vid skriftnormal. Landslaget for Språklig

Samling bør rette ei oppmøding til styresmaktene om å få fastsett ein slik normal. At normalen — i alle høve

i førstninga — skal vere rommelig er også eit naturlig standpunkt for Språklig Samling. Som sagt må det vere ei frivillig sak å skrive artiumsstilen på denne normalen, men eg vil tru at eit

slik alternativ vil vinne tilslutning ikkje bare blant elevane i den høgre skolen, men i heile folket. Gjennom dette alternativet vil vi fine fram til eit språk som vi vil kunne kalle norsk og ingenting anna.

Einar Førde.